

2. kapitola:

Základní touhy

Nejdůležitější význam Abrahamova objevu neleží přímo v jeho vědecké či koncepční novotě – ačkoliv v době, kdy žil, představovala obě hlediska převratnou myšlenku – ale spíše v jeho *společenském* aspektu.

Abrahamova motivace k pokládání otázek, které ho nakonec dovedly až k jeho objevu, byla bezpochyby jak sociální, tak i intelektuální. Všiml si, že v chování obyvatel Babylonu se v rostoucí míře projevují prvky odcizení. Babyloňané po dlouhou dobu rozvíjeli prosperující společnost, jež umožňovala, že vedle sebe mohly v harmonii existovat různé systémy víry a učení. V Abrahamově době se však neustále stupňovala jejich netolerance, namyšlenost i vzájemné odcizení, a Abrahama proto samozřejmě zajímala příčina tohoto stavu.

Na základě svých otázek a pozorování přírody si uvědomil, že svět, který vnímáme svými smysly, je pouze svrchní plášť, pod níž se skrývá komplexní a úžasná interakce sil. Pokud se takovéto síly propletou určitým způsobem, zapříčiní vznik jistého druhu fyzické či emoční reality, jakou je narození, smrt, vál-

ka, mír i všechny stavy mezi nimi. Tato interakce se neobjevuje pouze ve velkém měřítku mezi různými zeměmi, ale v každé součásti života od subatomárních až po mezihvězdné jevy nebo od osobních hledisek až po ta mezinárodní. V druhé části knihy se budu zabývat sociálními dopady Abrahamových objevů, ale abychom je správně pochopili, musíme nejprve lépe porozumět podstatě samotných zjištění.

Abrahamův myšlenkový proces při odhalování těchto sil je dobře patrný v otázkách, které si pokládal a jež pro něj představovaly – jak píše Neil Postman v knize *The End of Education* (Konec vzdělávání) – „hlavní rozumové nástroje, které mají lidé k dispozici“. V Maimonidově díle se Abraham ptá: „Jak je možné, že se toto kolo [reality] stále otáčí, aniž by je někdo řídil? Samo se otáčet nemůže; kdo jím tedy otáčí?“ Jeho hluboké pochopení mu později pomohlo zvítězit v rozpravě nad Nimrodem, jenž mu ustavičně přikazoval, aby sloužil tomu či onomu živlu, zatímco Abraham mu naopak dokazoval, že všechny tyto živly jsou jen důsledky něčeho vyššího a samy o sobě nemají žádnou skutečnou moc.

Díky usilovnému a neutuchajícímu hloubání a pozorování si tudíž Abraham uvědomil, co skutečně vládne světu, a stejně jako všechny velké pravdy byla i tato neuvěřitelně prostá: Jsou to touhy, a to konkrétně dvě. První z nich je *touha dávat* a druhou *touha přijímat*, přičemž jejich vzájemné působení je právě onen faktor, který způsobuje, že se svět otáčí; je to soukolí, jež pohání úplně vše; je to síla, která utváří všechny jevy. V kabalistické terminologii se touha dávat označuje podle Jehudy Ašlaga jako „Jeho [Stvořitelova] touha konat dobro pro Svá stvoření“, zatímco touha přijímat se slo-

vy Barucha Ašlaga popisuje jako „touha a dychtivost přijímat radost a potěšení“. Zkráceně o nich tedy kabalisté hovoří jako o *touze poskytovat a touze přijímat*.

Právě toto prosté poznání se Abraham snažil předat Babyloňanům, ale Nimrod mu v tom chtěl zabránit, a proto se ho pokusil zabít. Když se mu to nezdařilo, alespoň ho vyhnal.

Vypovězením Abrahama se však bohužel mezi obyvateli Babylonu duch pospolitosti a jednoty neobnovil. Nakonec „Hospodin [Stvořitel ve významu příroda] zmátl řeč veškeré země a *lid* rozehnal po celé zemi“ (Genesis 11:9).

Důvod, proč se toto Babyloňanům stalo, nespočíval v tom, že by k nim jakýsi pomstychtivý a mocný stařec jménem Hospodin choval zášť, ale protože touhy, jež Abraham objevil, ovládají směr evoluce. Neexistuje žádné nahodilé působení, ale jen určitá pravidla, která se vyjevují podle pevně daných zásad příčiny a následku.

Když Abraham tato pravidla objevil, uvědomil si, že se babylonský lid žene nesprávným směrem, jenž jej může dovést pouze ke konečnému zničení, a proto se co nejusilovněji snažil jej varovat. Jak uvidíme, jsou tyto touhy stejně věčné a neměnné jako přitažlivá síla nebo kladný a záporný pól magnetu, ovšem jako obě tyto síly mohou být i touhy stejně dobře využity k našemu prospěchu.

Abychom pochopili podobnost mezi současným stavem lidstva a stavem babylonské společnosti, a tedy i závažnost Abrahamova objevu ve vztahu k dnešním celosvětovým krizím, musíme nejprve porozumět směru, kterým se tyto dvě touhy vyvíjejí. A k tomu potřebujeme začít úplně od začátku.

Genesis

Význačný kabalista ze 16. století Jicchak Luria (zvaný též Ari), zakladatel luriánské kabaly, jež dnes patří mezi převládající školy kabaly, napsal v knize *The Tree of Life* (Strom života): „Vězte, že dříve, než byla vyzářena záře a stvořeno stvoření, naplňovalo celou realitu vyšší, prosté světlo. Nebylo v ní žádné neobsazené místo jako prázdný vzduch či prostor, ale všechno bylo vyplněno tímto prostým, bezmezným světlem.“

Od té doby se pouze jediný kabalista odvážil sestavit srozumitelné vysvětlení těchto hlubokých vět, a nadto sepsat i kompletní výklad *Knihy Zohar*: kabalista Rav Jehuda Ašlag zvaný též Baal HaSulam. V šestidílném komentáři ke spisům Ariho známém pod názvem *Talmud Eser Sefirot* (Studium deseti sefír) Baal HaSulam vysvětluje, že světlo, o kterém hovoří Ari, jsou „všechny příjemné pocity a představy na světě“. Světlo rovněž definuje jako „podstatu nádob [touhy přijímat]“.

Jinými slovy tedy existují pouze dvě „bytosti“: touha poskytovat neboli dávat, již Ašlag vymezuje jako „světlo“, „Stvořitele“ či „radost“, a touha přijímat potěšení, radovat se, kterou označuje jako „nádobu“, „tvorstvo“ nebo „stvořenou bytost“. Abychom pochopili, jak můžeme z pouhých dvou tužeb vzniknout celá realita, musíme se detailněji podívat na to, jakým způsobem na sebe vzájemně působí.

Čtyři fáze a základ tvorstva

Elektrina, přitažlivost i všechny ostatní přírodní síly jsou nadčasové jevy. Jinými slovy řečeno tedy nelze určit konkrétní bod v čase, kdy byly vytvořeny, protože přírodní síly nejsou konkrétní události; jsou to potenciály či pole, jež pokrývají celý časoprostor. Projevují se za určitých podmínek, a pokud máme k dispozici správné nástroje, můžeme jejich existenci odhalit.

Abychom dokázali existenci elektrického proudu, potřebujeme nějaký typ rezistoru, například žárovku či elektroměr. Bez určitého zařízení, které by kladlo odpor toku elektrického proudu, bychom nikdy nepoznali, že jím elektrina protéká, a nikdy bychom tudíž neodhalili její existenci. Obdobně pak k prokázání existence přitažlivosti musíme sledovat její účinky na hmotné předměty a k odhalení světla potřebujeme objekt, jenž světlo iluminuje, což znamená, že je zastavuje a odráží zpět k našim očím.

Podle naprosto totožného principu odhalili kabalisté touhu poskytovat, a to prostřednictvím jejího vzájemného působení s rezistorem, který představovaly jejich vlastní touhy přijímat. Jakmile rezistory – touhy přijímat – vylepšili a přesně nastavili, byli schopni určit sílu, jež tyto touhy řídí. Tímto způsobem tedy Abraham odhalil, že silou, která ovládá jeho touhy i zbytek reality, je touha poskytovat. Právě toto poznání pak předal svým synům a žákům a právě toto poznání kabalisté i nadále předávají z učitele na studenta, a dnes dokonce i celému světu.

Jen pro doplnění bych rád poznamenal, že rozdíl mezi jednotlivými kabalisty nespočívá ve vědění, jež tlumočí, ale ve *způsobu* a *stylu*, jakým je vyjadřují. Důvod, proč se opírám většinou o Ašlagovy spisy,

tedy neleží v tom, že by disponoval rozsáhlejšími znalostmi než řekněme Ari. Jeho dílo využívám jednoduše proto, že žil v nedávné době a psal moderním stylem, a je tudíž snadno srozumitelný pro čtenáře 21. století, kteří mají jen malé, nebo nemají dokonce žádné povědomí o kabale. Čím hlouběji do minulosti sáhne, tím obtížnější je pochopit úplný význam kabalistických textů.

Vraťme se však k našemu tématu: Ve svém díle *Talmud Eser Sefirot* Ašlag vysvětluje, že touha poskytovat vytvořila touhu přijímat jako nezbytný důsledek svého přání dávat. Jinými slovy řečeno, jelikož prvotní touha je touha dávat, stvořila něco, co si přeje dostávat. Pochopit touhu přijímat, aniž bychom pochopili touhu dávat, je tudíž stejně nemožné jako vysvětlit, co je den, pokud bychom zároveň nerozuměli tomu, co je noc, nebo chápat představu „levé strany“ bez představy „pravé strany“.

Abychom uvedli věci do správných souvislostí, je třeba zdůraznit, že jestliže kabalisté hovoří o Stvořiteli, mají na mysli touhu dávat, a hovoří-li o stvoření, odkazují se na touhu přijímat to, co Stvořitel dává. Jestliže kromě toho uvádějí určité rozhovory mezi Stvořitelem a stvořeními, jaké najdeme například v Bibli, v podstatě vykreslují specifickou interakci mezi touhou dávat a touhou přijímat, a nikoliv jakousi zvukovou výměnu názorů mezi celkem složeným z proteinů a hlasem v oblacích.

V této souvislosti nás v závěru svého úvodu do *Talmud Eser Sefirot* (článek 156) Ašlag upozorňuje: „Věnujete-li se této moudrosti, je nutné se řídit jednou důležitou podmínkou, a to nedodávat záležitostem žádné imaginární a hmotné podoby. Ty by totiž

porušily příkázání ‚Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí...‘ Abych uchránil čtenáře jakýchkoliv materializací, sepsal jsem knihu *Talmud Eser Sefirot*, v níž jsem shromáždil všechny klíčové eseje z Ariho děl, které se týkají vysvětlení deseti sefir, a předkládám je v co nejjednodušším a nejsrozumitelnějším jazyce.“

U samých kořenů existence tudíž neleží hmota, ale formy touhy přijímat radost, jež vznikly interakcí se svým Stvořitelem, a tedy touhou radost dávat.

Abychom takovýto přístup zasadili do srozumitelnějšího kontextu, vezměme si za příklad blesk. Pro staré Řeky znamenal úder blesku Diovu tradiční zbraň. Pro nás je však tentýž blesk pouze „viditelný výboj elektřiny, ke kterému dochází, pokud se v oblasti mraků nashromáždí dostatečně velký elektrický náboj, jenž prolomí odpor vzduchu“, jak se dočteme v *Encyclopedia Britannica*.

Obdobně je pak k pochopení pravého smyslu Abrahamova příběhu zapotřebí vysvětlení od někoho, kdo získal dostatečné vědomosti, aby jej objasnil věcným, racionálním způsobem. Mám tím na mysli kabalistu, a to nejlépe takového, který disponuje rozsáhlými znalostmi i adekvátními didaktickým schopnostmi a jakým je například Ašlag.

Snaha docílit myšlenky stvoření

V textu s názvem „*Předmluva k moudrosti kabal*“ z knihy *Kabbalah for the Student* (Kabala pro studenty) rozděluje Baal HaSulam vznik tvorstva do pěti fází a jednoho omezení; my je však můžeme shrnout do tří skupin. O prvních dvou skupinách zkusme pře-

mýšlet jako o automobilu a pohonných hmotách a třetí si představme jako řidiče.

První skupina obsahuje pouze *nultou fázi*, a tedy *základ*. Je to touha dávat, je to energie, jež tvoří a udržuje v chodu automobil zvaný „stvoření“ (což je velice starý model; dnes se už takové nevyrábějí).

Druhá skupina, která zahrnuje *první a druhou fázi*, buduje „platformu“ pro vývoj a můžeme si ji představit jako samotný automobil. V jistém smyslu se platforma, již tyto dvě úrovně vytvářejí, podobá tomu, co Richard Dawkins označil ve své knize *Sobecký gen* za „pravěkou polévku“, za oceánskou živnou půdu, která obsahovala složky nezbytné pro vznik života.

Třetí skupina, to jest *třetí a čtvrtá fáze*, představuje „řidiče“. Jeho úkolem je nastartovat motor evoluce, a tedy vzájemné působení mezi již popsányi touhami. Jak vysvětlím níže a v následující kapitole, uplatňuje se zde i omezení, jímž je volant, díky kterému stvoření směřuje ke svému cíli: odhalit *myšlenku stvoření*.

Nultá a první fáze

Na úvod bych rád řekl pár obecných slov o všech úrovních. Jelikož kabala získala v posledních letech na popularitě, začaly se některé její pojmy objevovat v různých souvislostech. Ve spojení se vznikem stvoření se často zmiňuje termín *sefira*. Pomocí sefir je možné popsat proces stvoření, přičemž místo jednotlivých fází lze použít názvy sefir. Podle mého názoru by však takovýto přístup vše zbytečně komplikoval. Chcete-li se i přesto seznámit s vysvětlením, jak se sefiry a čtyři fáze týkají téhož procesu, doporučuji vám

si přečíst výše zmíněnou esej „Předmluva k moudrosti kabaly“.

V kabalistické terminologii se existence touhy poskytovat bez touhy přijímat nazývá *základní* neboli *nultá fáze*. Po základní fázi bezprostředně následuje její logický a nezbytný důsledek – *první fáze* – a tedy touha přijímat, již prostupuje bohatství, které jí poskytla základní fáze, to jest touha dávat.

V konečném důsledku se tudíž žádný existující prvek – subatomárními částicemi počínaje a těmi největšími galaxiemi konče – nevyhne dvojstrannému vztahu charakterizovanému dáváním a dostáváním. Může se vynořit ve formě horkého a studeného, mokrého a suchého, odstředivého a dostředivého, energie a hmoty a tak dále, ale všechny jeho projevy vycházejí z týchž elementárních opaků: dávat a přijímat. Pro demonstraci této interakce používám dolů směřující šipku, již označuji touhu dávat, a miskou či nádržku (obvykle nazývanou *nádoba*), která symbolizuje touhu přijímat (schéma č. 1).

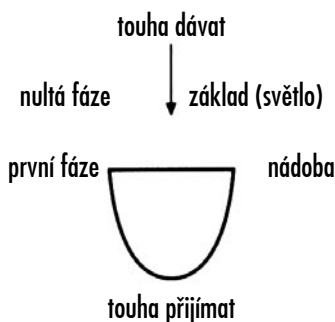

Schéma č. 1: Po základní fázi bezprostředně následuje její nezbytný důsledek – první fáze – již představuje touha přijímat a která je prostoupena hojností získanou od touhy poskytovat. Nultá fáze či základ se též označují jako světlo a touha přijímat jako nádoba.